PWYLLGOR CRAFFU'R CABINET

(O Bell Trwy Teams)

Aelodau sy'n Bresennol: **Dydd Mercher, 11 Tachwedd 2020**

Cadeirydd:	**Cynghorydd M.Harvey**
Cynghorwyr:	S.E.Freeguard, N.T.Hunt, S.K.Hunt, D.Keogh, A.Llewelyn, S.Miller, R.Mizen, J.D.Morgan, S.Paddison, S.M.Penry, S.H.Reynolds a/ac A.N.Woolcock
Swyddogion sy'n Bresennol:	A.Evans, A.Jarrett, H.Jenkins, S.Phillips, C.Davies, C.Griffiths, K.Jones, N.Pearce, H.Jones, S.Brennan, T.Davies a/ac Davies
Gwahoddedigion y Cabinet:	Cynghorwyr C.Clement-Williams, D.Jones, L.Jones, R.G.Jones, E.V.Latham, A.R.Lockyer, P.A.Rees, P.D.Richards a/ac A.Wingrave

---

1. CRAFFU CYN PENDERFYNU

Craffodd y Pwyllgor ar yr eitemau canlynol ar agenda'r Cabinet:

Adroddiad Diweddaru a Monitro Cyllideb Refeniw Chwarter 2 - 2020-21

Cyflwynwyd Adroddiad Diweddaru a Monitro'r Gyllideb Refeniw i'r Pwyllgor ar gyfer Chwarter 2 2020-21.

Mewn perthynas â Hillside, gofynnodd yr Aelodau i Swyddogion am eglurder ynghylch y colledion a chadarnhad y byddai'r cyngor yn cael ei ad-dalu am y colledion hynny gan Lywodraeth Cymru. Nodwyd yn yr adroddiad a ddosbarthwyd bod y cyngor eisoes wedi cael ad-daliad o £467k am y cyfnod rhwng mis Ebrill a mis Mehefin; cyfrifwyd y gorwariant a ragwelwyd o £894k ar ôl ystyried yr ad-daliad. Hysbyswyd yr aelodau fod hawliad o £2.3miliwn wedi'i gyflwyno ar gyfer ail chwarter eleni (y cyfnod rhwng mis Gorffennaf a mis Medi) ac o'r £2.3miliwn hwnnw, byddai £326,000 ychwanegol yn cael ei ddyrannu i Hillside. O ran y costau ychwanegol, sy'n dod i ychydig dros £500,000, byddai'r cyngor yn cyflwyno hawliadau i Lywodraeth

Cymru bob chwarter; fodd bynnag, byddai'r arian a dderbynnir yn dibynnu ar faint o arian yr oeddent wedi'i adael yng Nghronfa Caledi’r Awdurdodau Lleol, a byddai angen i Swyddogion adolygu a fyddai'r swm yn ddigonol i ddelio â'r gorwariant. Gofynnwyd a fyddai'n rhaid i'r cyngor ariannu'r gorwariant sy'n weddill, a dywedodd Swyddogion y gallai fod elfen y byddai'n rhaid i'r cyngor ei hariannu ar hyn o bryd oni bai fod Llywodraeth Cymru yn darparu digon o arian yn ail hanner y flwyddyn; Byddai swyddogion yn parhau i fonitro hyn ac yn mynd ar drywydd Llywodraeth Cymru. Eglurodd swyddogion, oherwydd bod llai o incwm ar gael i dalu costau sefydlog rhedeg y cyfleuster, mae hyn wedi arwain at y golled a ragwelir ar gyfer gweddill y flwyddyn.

Roedd yr adroddiad a ddosbarthwyd yn nodi bod gan y Gwasanaethau Parcio orwariant o £903,000 ac na fyddai unrhyw gyllid pellach ar gael ar gyfer colled incwm o ganlyniad i benderfyniadau polisi lleol; Gofynnodd yr aelodau am eglurder ynglŷn â hyn ac a oedd unrhyw arwydd y byddai rhagor o arian yn cael ei ychwanegu at Gronfa Caledi Awdurdodau Lleol i gefnogi Cynghorau ledled Cymru ar hyn o bryd. Nodwyd y byddai'n rhaid i unrhyw awdurdod lleol ariannu costau ychwanegol/colled incwm o ganlyniad i benderfyniadau lleol a wneir; roedd trefniadau parcio am ddim ar waith ar gyfer canol trefi yng Nghastell-nedd Port Talbot drwy fis Gorffennaf tan ddiwedd mis Awst ac yna ailgyhoeddwyd y ffïoedd o 1 Medi 2020. Felly, rhwng mis Gorffennaf a mis Awst, ni fyddai Llywodraeth Cymru yn darparu unrhyw incwm ychwanegol. Yn yr un modd o ran glan môr Aberafan a lleoliadau amrywiol eraill, ail-gyflwynwyd y taliadau parcio o 1 Awst 2020, felly byddai cyfnod ym mis Gorffennaf lle na fyddai Llywodraeth Cymru yn cynnig ad-daliad. Dywedwyd bod Llywodraeth Cymru yn barod i dderbyn galwadau am gyllid ychwanegol ar gyfer llai o ymwelwyr ac am yr ail chwarter roedd y cyngor wedi cyflwyno cais gwerth £181,000 am adferiad. Ychwanegodd swyddogion fod y gorwariant a rhagdybir o £903,000 ar gyfer gweddill y flwyddyn ariannol ac os bydd arian ychwanegol ar gael gan Lywodraeth Cymru, byddai rhywfaint o'r gorwariant hwnnw'n cael ei ad-dalu.

Yn dilyn hyn, mewn perthynas â chronfeydd pellach posib, nodwyd bod Llywodraeth Cymru, yn y gyllideb atodol gyntaf, wedi darparu gwerth £180+ miliwn o gyllid ychwanegol ar gyfer llywodraeth leol; roedd hyn bellach wedi'i gynyddu i £490miliwn ac roeddent hefyd wedi darparu taliadau ychwanegol, er enghraifft ymestyn Prydau Ysgol am Ddim drwy wyliau'r ysgol. Nodwyd bod £510miliwn wedi'i gynnwys ar hyn o bryd yng Nghronfa Caledi Awdurdodau Lleol a allai

barhau i gynyddu pe bai cyfyngiadau symud pellach yn digwydd ac os oedd y gallu ariannol yno i wneud hynny.

Gofynnodd yr aelodau a oedd digartrefedd wedi arwain at unrhyw effeithiau ariannol i'r cyngor yn ystod y misoedd diwethaf ac os nad oedd, a oedd swyddogion yn rhagweld y gallai wneud hynny wrth symud ymlaen. Cadarnhawyd bod digartrefedd yn rhoi pwysau ychwanegol gan fod y cyngor wedi rhoi unigolion digartref mewn llety penodol ers dechrau'r pandemig ym mis Mawrth; fodd bynnag, roedd y rhan fwyaf o'r costau ychwanegol o ganlyniad i hyn wedi'u had-dalu drwy'r hawliadau misol a gyflwynwyd. Ychwanegwyd bod y cyngor hefyd wedi bod yn gwneud ceisiadau i Lywodraeth Cymru am fuddsoddiad cyfalaf ychwanegol i alluogi gwelliannau pellach i'r gwasanaeth digartrefedd dros weddill y flwyddyn.

Mynegwyd pryderon ynglŷn â'r effaith ariannol yr oedd Hillside wedi'i chael ar y cyngor, a dywedodd Swyddogion y byddai'r cyfleuster fel arfer yn cael ei feddiannu'n llawn yn ystod y flwyddyn, fodd bynnag, o ganlyniad i COVID-19 roedd cyfyngiadau ar faint o bobl y gellid eu gosod yno, a oedd wedi effeithio ar lefel yr incwm; fel arfer ni fyddai Hillside yn cael effaith ariannol ar y cyngor.

Gofynnodd yr aelodau am ragor o wybodaeth am orwariant Theatr Frenhinol y Dywysoges; roedd yr holl theatrau wedi'u cau ers mis Ebrill 2020 ac roeddent yn annhebygol o agor cyn y flwyddyn ariannol nesaf, o ganlyniad roedd incwm wedi'i golli, er bod y cyngor wedi gwneud rhywfaint o arbedion ar gostau, gan na chynhyrchwyd unrhyw incwm oherwydd eu bod ar gau. Cadarnhawyd bod y cyngor wedi cael ad-daliad o £76,000 ar gyfer Theatr y Dywysoges Frenhinol rhwng mis Ebrill a mis Mehefin; y golled incwm net a ragwelwyd ar gyfer gweddill y flwyddyn oedd £62,000. Ychwanegodd swyddogion fod hyn yn effeithio ar bob theatr yng Nghastell-nedd Port Talbot; roedd yr effaith ar Ganolfan Gelfyddydau Pontardawe yn llai na'r effaith ar Theatr y Dywysoges Frenhinol felly ni chafodd ei chrybwyll yn yr adroddiad a ddosbarthwyd ac roedd Neuadd Gwyn wedi llwyddo i wneud cais am gymorth grant o £207,000 ar gyfer eleni i wneud iawn am eu colled incwm. Cadarnhaodd swyddogion fod y cyngor wedi cynnwys cais o fewn y £2.3miliwn ar gyfer yr ail chwarter, a'i fod yn cynnwys arian ar gyfer y tri mis ychwanegol (mis Gorffennaf i fis Medi) ar gyfer Theatr y Dywysoges Frenhinol a theatrau eraill yng Nghastell-nedd Port Talbot; ychwanegwyd ei fod yn ffrwd ariannu wahanol i'r hyn yr oedd Neuadd Gwyn wedi'i ddefnyddio.

Eglurodd Aelod y Cabinet dros Gyllid, pan grybwyllwyd gorwariant yn yr adroddiad a ddosbarthwyd, y byddai weithiau'n cyfeirio at incwm yr oedd y cyngor wedi'i golli ac nid gorwariant y cyngor yn y gwasanaeth penodol; roedd Aelod y Cabinet wedi bod mewn cysylltiad â Julie James AS ac roedd yn cyfarfod â Gweinidogion y Cabinet yn rheolaidd i drafod y materion sy'n ymwneud ag ariannu. Hysbyswyd yr aelodau hefyd fod y canghellor wedi canslo'r adolygiad tair blynedd o wariant eleni, ond y byddai'n gwneud datganiad ar 25 Tachwedd 2020.

Diolchodd y pwyllgor i'r holl staff yn y Gwasanaethau Ariannol am eu gwaith drwy gydol pandemig COVID-19.

Yn dilyn y broses graffu, roedd y pwyllgor yn gefnogol o'r cynigion i'w hystyried gan y Cabinet.

<u>Canolfan Ymwelwyr Parc Coedwig Afan - Prosiect Porth Parc Rhanbarthol y Cymoedd</u>

Derbyniodd yr aelodau adroddiad ar Ganolfan Ymwelwyr Parc Coedwig Afan, Prosiect Porth Parc Rhanbarthol y Cymoedd.

Gofynnwyd a allai Swyddogion ystyried ychwanegu pwyntiau gwefru cerbydau electronig at fanylion y prosiect gan y byddai'n gyfle a gollwyd i beidio â'u cynnwys. Cadarnhaodd swyddogion fod cynlluniau ar y gweill i gyflwyno o leiaf un neu ddau bwynt gwefru cerbydau trydan, ond roeddent yn gweithio ar y capasiti ar hyn o bryd gan fod angen llawer mwy o bŵer ar y pwyntiau gwefru a byddai angen goleuadau a chyfleusterau ychwanegol ar gyfer y cartrefi modur hefyd. Ychwanegwyd bod swyddogion hefyd yn gweithio ar strategaeth ehangach mewn perthynas â phwyntiau gwefru cerbydau trydan a oedd yn cynnwys eu cyflwyno i'r ardaloedd cyhoeddus ar draws y Fwrdeistref Sirol.

Mewn perthynas â'r man chwarae dynodedig, nodwyd nad oedd llawer iawn o arwynebedd i weithio gydag ef oherwydd gofynion y lleoliad, gan gynnwys bod angen iddo fod o fewn golwg i'r caffi er mwyn i oedolion fonitro eu plant; fodd bynnag, roedd chwarae antur wedi cynnwys rhai dyluniadau a fyddai'n cael eu hystyried a bydd y man chwarae yn addas i bobl anabl a oedd hefyd wedi'i gynnwys yn y dyluniad.

Gofynnodd yr aelodau a oedd disgwyliadau o ran nifer uchel yn manteisio ar y cartrefi modur ac, os felly, a ellid cynnwys cyfleusterau ychwanegol pe bai'r galw yno; nodwyd ei bod yn anodd rhagweld y nifer a fydd yn manteisio arno, ond roedd galw mawr am archebion ar

gyfer safleoedd cartrefi modur yn ddiweddar a bu ymchwiliadau o'r blaen. Cadarnhaodd swyddogion y byddent yn profi'r farchnad i weld a ellid ailadrodd hyn mewn meysydd eraill.

Gofynnwyd i swyddogion faint o gyfranogiad oedd gan yr aelodau lleol wrth gyflawni'r prosiect; bu'n rhaid datblygu'r prosiect mewn cyfnod byr o amser oherwydd y cysylltwyd â ni ym mis Hydref 2020 a oedd yn golygu nad oedd cyfnod ymgynghori helaeth a datblygwyd y manylion o brofiad y swyddogion twristiaeth yn seiliedig ar yr hyn a grybwyllwyd yn y gorffennol. Fodd bynnag, yn yr ystyr ehangach, bydd cyfle i ymgysylltu ag aelodau lleol Cwm Afan gan fod cynnig gyda Cyfoeth Naturiol Cymru (CNC) ynghylch prif gynllun ar gyfer Cwm Afan.

Yn dilyn y broses graffu, roedd y pwyllgor yn gefnogol o'r cynigion i'w hystyried gan y Cabinet.

2. **MYNEDIAD I GYFARFODYDD**

PENDERFYNWYD: Gwahardd y cyhoedd yn unol ag Adran 100A (4) a (5) o Ddeddf Llywodraeth Leol 1972 o'r eitemau busnes canlynol a oedd yn cynnwys datganiadau posib o wybodaeth eithriedig, fel a ddiffinnir ym Mharagraff 14 ac Adran 4 o Atodlen 12A y Ddeddf uchod.

3. **CRAFFU EITEM/EITEMAU PREIFAT CYN PENDERFYNU**

Craffodd y pwyllgor ar yr eitem breifat ganlynol ar agenda'r Cabinet:

Dymchwel Eiddo

Cyflwynwyd adroddiad preifat i'r aelodau ar ddymchwel yr eiddo a dynnwyd sylw atynt yn yr adroddiad a ddosbarthwyd.

Yn dilyn craffu, roedd y pwyllgor yn gefnogol o'r cynigion i'w hystyried gan Fwrdd y Cabinet.

CADEIRYDD

Mae’r dudalen hon yn fwriadol wag